

Dosarul nr. 2r-100/24
2-22178567-01-2r-08112023

Instanța de fond: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, I. Dutca, M. Anton)

DECIZIE

15 mai 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Grigore Cotovici,
în cauza civilă, la cererea depusă de Grigore Cotovici împotriva Consiliului
municipal Chișinău, intervenienții accesorii Igor Doroftei și Ministerul Justiției,
cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești,
împotriva încheierii din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a refuzat primirea cererii de chemare în judecată depuse de Grigore Cotovici,

c o n s t a t ă:

La 22 decembrie 2023, Grigore Cotovici a depus la Curtea de Apel Chișinău
cerere împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienții accesorii Igor
Doroftei și Ministerul Justiției, cu privire la schimbarea modului și ordinii de
executare a hotărârii judecătorești.

Prin încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a refuzat
primirea cererii depuse de Grigore Cotovici. S-a explicat că refuzul instanței de
a primi cererea privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii
judecătorești exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași
reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și
aceleași temeuri.

La 15 februarie 2024, Grigore Cotovici a depus recurs împotriva încheierii din
04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea
integrală a încheierii instanței de fond și pronunțarea unei noi decizii prin care
cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs a invocat că nu este de acord cu încheierea
instanței de apel, o consideră ilegală, nemotivată și arbitrară legii.

Conform art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a
recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea la 04 ianuarie 2024, iar copia încheierii a fost expediată recurentului, prin intermediul oficiului poștal, la 29 ianuarie 2024, fiind recepționată de către ultimul, la 07 februarie 2024, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (vol. II, f.d. 197).

Astfel, Completul de judecată notează că recursul depus de Grigore Cotovici, la 15 februarie 2024, este în termen.

La 26 februarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Grigore Cotovici, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (vol. II, f.d. 2-5).

Până la examinarea recursului, intimații nu au beneficiat de drepturile lor procedurale și nu au depus referință vis-a-vis de recursul declarat de Grigore Cotelevici.

În temeiul art. 426 alin. (2), (3) din Codul de procedura civilă, recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs, în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Grigore Cotovici urmează a fi admis, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform art. 241 alin. (2)-(6) din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă.

În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5) din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al greșierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Aceste prevederi legale de către Curtea de Apel Chișinău nu au fost respectate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând conținutul încheierii recurate în contextul raportului juridic dedus judecății, consideră că soluția dată de către instanța de fond este contradictorie, or, concluziile expuse în partea de motivare a încheierii din 04 ianuarie 2024 a instanței de apel nu corespund cu concluziile din partea dispozitivă.

Din materialele cauzei se atestă că Grigore Cotovici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, privind asigurarea cu spațiu locativ.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2005 a Judecătoriei Centru al municipiului Chișinău, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Grigore Cotovici. A fost obligat Consiliul municipal Chișinău de a-l asigura pe Grigore Cotovici și membrii familiei lui cu spațiu locativ conform normelor legislației în vigoare.

Prin decizia din 05 aprilie 2006 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Consiliul municipal Chișinău și s-a menținut hotărârea din 14 decembrie 2005 a Judecătoriei Centru al municipiului Chișinău, care ulterior a fost menținută prin decizia din 27 septembrie 2006 a Curții Supreme de Justiție.

După intrarea în vigoare a hotărârii din 14 decembrie 2005 a Judecătoriei Centru al municipiului Chișinău, Grigore Cotovici a depus cerere către executorul judecătoresc, Igor Doroftei, solicitând executarea actului judecătoresc în conformitate cu Codul de executare, iar prin încheierea nr. ***-***/06 din *** **** a executorului judecătoresc, Igor Doroftei s-a dispus intentarea procedurii de executare și obligarea Consiliului municipal Chișinău să execute decizia menționată odată cu primirea prezentei încheieri.

Prin răspunsurile expediate în adresa executorului judecătoresc, Igor Doroftei, cât și lui Grigore Cotovici, Consiliul municipal Chișinău a informat că, executarea hotărârii din 14 decembrie 2005 a Judecătoriei Centru al municipiului Chișinău nu este posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în municipiul Chișinău.

Subsidiar, Grigore Cotovici s-a adresat de mai multe ori în instanța de judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Consiliul municipal Chișinău, executor judecătoresc Igor Doroftei, cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și de violare a drepturilor prevăzute de art. 6 și 13 a CEDO și art. 1 al Protocolului adițional nr. 1 la CEDO de către stat.

Însă, până în prezent hotărârea din 14 decembrie 2005 a Judecătoriei Centru al municipiului Chișinău nu a fost executată.

Din acest considerent, la 03 aprilie 2023, Grigore Cotovici a depus cerere către Primarul General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, solicitând schimbarea ordinii de executare a hotărârii și/sau o tranzacție de împăcare în baza art. 62 din Codul de executare și legislației în vigoare, acordându-i costul unui apartament cu 3 odăi în municipiul Chișinău. Iar, prin răspunsul nr. ***/***/1-*** din *** ***/***/**, autoritatea publică a indicat că, la moment creditorul nu a epuizat toate căile legale prevăzute de lege întru executare a actului judecătoresc enunțat supra, iar neexecutarea hotărârii date nu poate fi imputată autorităților publice locale a municipiului Chișinău.

Prin urmare, la 22 decembrie 2023, Grigore Cotovici a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienți accesorii Igor Doroftei și Ministerul Justiției, cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești.

Prin încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a refuzat primirea cererii depuse de Grigore Cotovici. S-a explicat că refuzul instanței de a primi cererea privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, din conținutul încheierii din 04 ianuarie 2024 contestate cu recurs rezultă că Curtea de Apel Chișinău, în partea de motivare a concluzionat că instanța de apel nu este competentă să examineze cererea cu privire la schimbarea modului ordinii de executare a documentului executoriu nr. ***/***/***/ din *** ***/***/**, or, instanța competentă este Judecătoria Chișinău, sediul Centru, care la data de 14 decembrie 2005 a emis hotărârea prin care Consiliul municipal Chișinău a fost obligat să asigure pe Grigore Cotovici și membrii familiei lui cu spațiul locativ conform normelor legislației în vigoare și în temeiul căreia a fost eliberat titlu executoriu nr. ***/***/***/ din *** ***/***/**. Respectiv, cererea înaintată de Grigore Cotovici a fost depusă într-o instanță care nu dispune de competență jurisdicțională teritorială sau materială pentru examinarea acesteia.

Însă, în dispozitivul încheierii din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, instanța de apel a dispus refuzarea în primirea cererii înaintate de Grigore Cotovici către Consiliul municipal Chișinău, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Igor Doroftei, Ministerul Justiției privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești, conform art. 169 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă. S-a explicat că refuzul instanței de a primi cererea privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

Conform art. 169 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, judecătorul refuză în primirea cererii de chemare în judecată dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă.

Din norma precitată, se atestă că judecătorul va refuza în primirea cererii dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă, în sens că cererea nu poate fi judecată în procedură civilă, aceasta fiind de

competența unui alt organ jurisdicțional, Curții Constituționale, organului de urmărire penală ș.a., iar la stabilirea circumstanțelor ce indică la refuzul primirii cererii în temeiul dat, judecătorul urmează să țină cont de faptul că art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale indică faptul că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate are dreptul să se adreseze efectiv unei instituții naționale.

Însă, din sensul art. 170 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă instanța nu este competentă să judece cauza. Respectiv, dacă judecătorul ajunge la concluzia că speței îi sunt aplicabile dispozițiile art. 170 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, atunci urmează să indice în încheierea de restituire a cererii de chemare în judecată, în mod obligatoriu, instanța în care persoana interesată urmează să se adreseze.

Așadar, reieșind din prevederile legale menționate supra, instanța dispune de 2 opțiuni distincte, cu efecte diferite, de a nu accepta spre examinare o cerere: una prevăzută de art. 170 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă când cererea a fost depusă la o instanță necompetentă, și a doua prevăzută de art. 169 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, când cererea nu ține în esență de competența instanței judecătorești, ci de alt organ. În primul caz partea este în drept să formuleze o cerere repetată în instanța competentă, pe când în al doilea caz se exclude adresarea repetată în instanță cu aceeași cerere.

În speță, Curtea de Apel Chișinău, în partea motivată, menționează că cererea nu ține de competența sa, ci a Judecătoriei Chișinău, prin urmare ar fi aplicat în principiu dispozițiile art. 170 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă ce vizează restituirea cererii, pe când în partea dispozitivă refuză în primirea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. (a) din Codul de procedură civilă, îngrădind în felul dat dreptul recurentului de a mai formula o cerere similară în instanța de judecată competentă.

Respectiv, ținând cont de caracterul contradictoriu al încheierii din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a creat o confuzie cu privire la acțiunile care urmează să fie întreprinse de către recurent și anume să se adreseze în instanța competentă sau nu mai are dreptul să se adreseze repetat în judecată de acel reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

Totodată, Completul de judecată consideră că, prin soluția emisă de Curtea de Apel Chișinău a fost încălcat în mod direct dreptul recurentului de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, art. 77 alin. (1) din Codul de executare prevede expres că dacă există circumstanțe care fac executarea dificilă sau imposibilă, executorul judecătoresc sau părțile în procedura de executare vor înainta în instanța de judecată care a eliberat documentul executoriu o cerere privind schimbarea modului și a ordinii de executare a hotărârii.

În circumstanțele enunțate supra, instanța de recurs conchide că încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă cu încălcarea normelor

de drept procedural, or, partea motivată a încheierii nu coincide cu partea dispozitivă.

În concluzie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția Curții de Apel Chișinău nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea încheierii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Din considerentele menționate și ținând cont de faptul că încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău nu corespunde standardelor procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Grigore Cotovici, de a casa integral încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecarea cauzei, Curtea de Apel Chișinău urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită un act judecătoresc legal și întemeiat.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Grigore Cotovici.

Se casează încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea depusă de Grigore Cotovici împotriva Consiliului municipal Chișinău, intervenienții accesorii Igor Doroftei și Ministerul Justiției, cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii judecătorești, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii.

Decizia nu se spune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi